

Kasvatuksesta Ja Kasvattajista

Kirj. Paukku

IHMISTEN kasvattaminen luokkayhteiskunnassa ei voi olla mitään muuta kuin luokkaetujen valvomista. Henkisellä kasvatuksella pyritään saamaan ihmistaimelle sen luokan etujen mukainen elämän käsitys ja ohje, johon hän kuuluu. Kapitalistiluokka, jolla on käytettävissä kaikki kasvatuslaitokset, kirkot, koulut ja lehdistö y. m. yrittää suurella huolella juurruttaa oman luokkansa elämäntavojensa työväenluokankin lapsiin, vaikka se ei niiden aineellisesta puolesta välitä mitään.

Työväenluokan omintakeisen lastenkasvatuksen tulisi pyrkiä saattamaan lapset jo nuorena käsittämään kaikki asiat työväenluokan etujen mukaisesti. Mutta työväenluokalla ei ole vielä oikeastaan mitään, jolla se voisi suuremman määrin vaikuttaa lastensa luokkavalistuksen hyväksi. Yksilöinä ovat vanhemmat tässä asiassa melkein avuttomia niinkauan kuin työläisten järjestöt suhtautuvat tähän asiaan yhtä välinpitämättömästi kuin tähänkin asti. Meidän koulumme ja kasvatustilamme ovat vielä puutteelliset ja käsittekin tämän asian tärkeydestä vielä heikko. Tästä syystä tulisi tästä asiasta puhua ja kirjoittaa suuremmalla voimalla kuin tähänasti on tehty vaikkapa ei aina olisikaan taattua, että asiasta tuli nyt sanotuksi kaikki, mitä siitä pitikin sanoa. Asian vireillä pitäminen voisi saada syntymään myös toimintaa sen hyväksi ja siinä mielessä olemme tähän tarttuneet.

Mitä Ymmärrämme Kasvatuksella?

KASVATUKSELLE ymmärretään sitä kun ihmiset hoitavat ja huoltavat jotakin kasvia, josta aetaan saada määrätyn tarkoituksen mukainen. Maanviljelijä kasvattaa viljaa, hedelmiä, puita, eläimiä ja kaikkea mitä ta-

louselämä häntä vaatii kasvattamaan. Ja kasvattamiseksi sanotaan myös sitä kun ihmiset hoitavat ja huoltavat ihmistaimia, että ne voisivat saada kaikki ne edellytykset, mitä tarvitsevat elämänsä varrella.

Ihmistaimien ja kasvien sekä eläinten kasvatuksella on kuitenkin nykyään se

ero, että kasvia ja eläimiä ryhdytään kasvattamaan edeltäkäsikin harkitun suunnitelman mukaan tarkoituksella saada kasvatuksen kautta hyötyä. Lasten kasvatukseen ani harvoin ryhdytään tarkoituksella saada suoranaista aineellista hyötyä näistä lapsista. Tästä johtuukin, että vain muutammat lapset tulevat maailmaan tarkoituksellisesti, enemmistö tullen nautinnoiden seurauksena, kuten juopottelusta tulee kohmelo, vaikka sitä ei juopottelemaan alkaessa niin tarkoitettu. Seurauksena tästä saavat ihmistäimet kaikkein huonoimman kasvatuksen kuin mitkään muut kasvit, joista ihmiset huoltivat.

Kaikkien sellaisten kasvatukseen kiinnittää nykyinen yhteiskunta sangen paljon huomiota, joita tarvitaan ihmisten tarpeiden tyydyttämiseksi. Niinpä uhraataan suuria summia kasvien ja eläinten jalostamiseen. Lukuisia tieteellisiä laitoksia on rakennettu, joissa tutkitaan miten voitaisi parhaiden onnistua kasvien ja kissojen sekä koirien kasvatuksessa. Mutta ainoatakaan laitosta ei ole, jossa tutkittaisi, miten köyhälistölle voitaisi an-

Miksi Näin Ovat Asiat?

Kaikkien kasvien huolto perustuu vain eduille. Ihmiskasvit eivät ole tästä poikkeus. Niistäkään ei kukaan huolehdi muuten kuin pakosta, etunsa tähden. Ei kukaan viitsisi puuntaimia kastella ja hoitaa, ellei olisi vaaraa, että ne kuolevat hoidotta ja aiheuttavat vahinkoa. Ei kukaan myrkytä perunamaata huviksensa, vaan siksi kun sitä pyrkivät madot hävittämään. Näin siis kasvien hoito on pakollista, jos mielletään välttää aineellista vahinkoa. Mutta ihmiskasvin huollon laiminlyönti ei aiheuta yhteiskunnalle mitään vahinkoa niin kauan kun niitä kasvaa niin paljon kuin kunakin aikana yhteiskunnan ylläpidoksi olevia tehtäviä suorittamaan tarvitaan. Ihmiset tuottavatkin toisia "yliajalla" tai "omalla ajallaan," eikä niiden tuottaminen maksa yhteiskunnalle mitään muuta kuin minkä koulutuksen muodossa joudutaan uhraamaan ja sek in vain siksi, että ihmiset olisivat kykenevät suorittamaan niitä tehtäviä joita maailman ylläpito vaatii. Jos järjestetyn yhteiskunnan menestyminen ei vaatisi oppineisuutta, ei meillä olisi ainoatakaan koulua. Ei ihmisiä olisi vain siksi ruvettu kouluttamaan, että he oppisivat tuntemaan jumalan, vaan siksi että he oppisivat tekemään ja teettämään työtä sekä käymään kaupaa. Ei pakanoille lähetetä opettajia vain siksi, että he tulisivat tietämään jotain jumalista, vaan

taa välttämättömimmät tiedot lastensa tieteellisestä kasvatuksesta. Ihmiskasvien jalostamiselle ei nykyinen yhteiskunta ole vielä kiinnittänyt todellisuudessa mitään huomiota, niitä saa tuottaa maailmaan vaikka kuinka paljon sairaina ja raajarikkoinakin eikä myöskään kielletä tai rangaista henkisesti heikkojen synnyttämisestä. Mutta rangaistus uhkaa siitä, jos opetetaan ihmisille, mitenkä he voisivat välttyä synnyttämästä ihmistäimistä sellaisissa tapauksissa kun he itse eivät niitä halua eivätkä mitenkään voi ottaa vastaan ja taata niille soveliaista kasvatusta.

Ja kun kasvien, eläinten ja ihmisten tuottaminen maailmaan tapahtuu näin erilaisista syistä, on niiden kasvatukin erilaisista. Kasvien runsasta tuloa toivovat kasvattajat ja ihmisten tuloa kauhistutaan, ne ollen kuin rikkaruohoja tarhurin pellossa, joista pitäisi päästä heti taimeina, ennenkuin ehtivät varttua suuriksi. Kun näin ovat asiat, onko sitten ihme, että köyhälistön lapset saavat niin perin kehnon kasvatuksen, jos saavat yleensä mitään kasvatusta.

heitä myöskin opetetaan ottamaan luonnosta rikkauksia, joista määrätty ihmiset hyötyisivät.

Lasten Kasvatus Ja Kasvattajat Vanhalla Ajalla

Jos me tuomitsisimme vanhan ajan lastenkasvatuksen sanomalla sen olleen niin kurjaa siksi, että ihmiset olivat niin kurjia ja raakoja, että eivät paremmin voineet kasvattaa, olisi tämänlainen tuomio kokonaan riittämätön selittämään asiaa. On tässäkin asiassa muistettava, että ihmiset ovat ympäristönsä vaikutusten alaisia ja saavat ympäristöstänsä pääasiallisemman oppinsa. Elämä on ollut paljon toista ennen mitä se on meidän päivinämme. Ihmiset jotka taistelivat villiä luontoa vastaan silloin kun luonnosta oli vain pieni osa alistettu ihmisen alaisuuteen, olivat tässä taistelussa raa'an vaikutuksen alaisena. Hellät tunteet eivät löytäneet sijaa kehittymiselle. Villieläinten ja vihollisten kanssa tekemisissä ollessaan näki hän, että ainoa mikä auttaa, on ankara kuri ja komento. Eläimet alistettiin kauhealla kurilla tekemään ihmiselle palveluksia; niitä ruoskittiin ja kidutettiin kunnes saatiin alistumaan käskyihin. Muita keinoja luonnon herraksi nousemisesta ei tunnettu. Tämänlainen elämä opetti ihmisen raa'aksi ja säälin tunne heikompa kohtaan ei hänessä päässyt kasvamaan.

Lapsia ei käsitetty nykyisessä mielessä ollenkaan. Sellainen käsitys, että lapsi tarvitsee mää-

rätyt ikävuodet ymmärtääkseen määrättyjä asioita, oli kokonaan tuntematon. Ainoa mitä hän sen ajan vanhempien mielestä tarvitsi, oli alistaminen ankaran kurin alaiseksi. Ja ellei lasta saatu kurinkaan avulla tekemään mitä käskettiin, piestiin häntä yhä edelleen, kunnes hän kuoli tai tuli niin vaivaiseksi, että ei kyennyt koko elämänsä päivinä tekemään mitään. Näin tehtiin myös eläimille. Tämänlaista oli elämä vielä viitisenkymmentä vuotta sitten Suomen maaseuduilla. Tavallinen talon isäntä oli silloin vielä täysi raakalainen, barbaari. Hän pieksi hevosta vankalla seipäällä ellei se jaksanut vetää liian raskasta kuormaa suuressa lumikinoksessa tai muissa pahoissa paikoin. Vaimoansa hän niinikään pieksi millä kulloinkin käteen sattui. Poikiaan ja tyttäriään hän hakkasi nyrkillä tai kapulalla päin kasvoja, että veri pursui suusta ja nenästä. Hän oli julma peto, jolla ei ollut ihmisyyttä ollenkaan siinä mielessä ajateltuna kuin ihmisuus nykyään käsitetään. Hän ei milloinkaan tuntenut sääliä ketään kohtaan, sillä kaikki hänen elämäkokemuksensa olivat opettaneet hänelle vain raakaa menettelyä. Emme me nykyisen maailman ihmiset voi häntä tästä erikoisemmin tuomita, vaikka hänen käytöksensä tuottikin sanoin kuvaamattomia kärsimyksiä alaisilleen eläimille ja ihmisille.

Tämänlainen raakuuden piirre vallitsee vieläkin talonpoikaistuonteessa paljon syvemmällä kuin mitä se on sellaisiasa, jotka jo ovat maaseudun yksitoikkoisuudesta täysin vieraantuneet. Esimerkin vuoksi voimme tässä mainita, että parhaimmat Suomen lahtarijoukotkin saatiin ja kerätään vieläkin maalaisjoukoista. Suomen sisällissodan jälkikauhut olivat siksi juuri niin pöyristyttävän julmia kun niitä joutuivat suorittamaan talonjussit ja heistä muodostetut lahtarijoukot, jotka henkisel- tä tasoltaan olivat ja ovat vieläkin sangen lähellä metsäläiskauden ihmistä. Muinaisen raakalaisuuden jätteet ovat heissä siksi voimakkaat, että he saattoivat nylkeä uhrinsa elävältä, leikellä äideiltä rintoja y. m. kuten Suomen sisällissodassa ja sen jälkeen on todistettu tehdyn. Ja kysymyksessä oli tässä vain palkkatyöläisten oikeuksia puolustamaan nousseet työläiset, eivätkä mitkään vieraan vallan puolraakalaiset hyökkääjäjoukot.

Kasvit Ja Eläimet Rikastuttavat Kasvatusta

Jokaiselle kasvattajalle ensimmäinen ehto on tuntea hyvin miten hän kasvattaa ollakseen menestyksellinen työssään. Tämä pitää paikkansa myös ihmislapsen nähden ja olisi jokaisen vanhemman, joka joutuu tahtoen tai tahtomattaan kasvattajaksi, pyrittävä tuntemaan perin pohjin kasvatettavansa. Isä ja äiti, jotka eivät tunne lapsensa sieluelämää, ovat kasvattajina saman arvoiset kuin on rankkasade kukkamaalle. He tuhoavat siitä kaiken kauniin sopimattomalla menettelyllä, kohdistamalla sellaisia menetelmiä tähän kasva- vaan taimeen, joita se kaikkein vähemmän sietäisi. Vanhemmat jotka eivät tunne lastensa sieluelämää ja yrittävät heitä väärillä tavoilla kasvattaa, te-

kevät juuri samoin kuin tietämätön kasvitarihuri tekisi, joka esim. katkaisee kukkasan latvat, kun pitäisi leikata siitä joku haitallinen oksa pois.

Lasten ja vanhempien välille kasvanut ystävyys on kaunein ilmiö mitä ihmistenvälisissä suhteissa on olemassa. Kaikkien vanhempien, jotka haluaisivat tulla tuntemaan kasvatettavansa, tulisi tämän perusedellytyksenä tuntea ennenkaikkea ne suhteet ja yhteydet mitä ihmisellä on luonnon kanssa ja että ihmisenkin on vain yksi osa eläinkunnasta, kehittynyt kuten kaikki eläimet alussa eikä suinkaan ole syntynyt jumalallisella sielulla varustettuna enkelinä. Luonnon ja ihmisen suhteen ymmärtäminen auttaa vanhempia käsittämään miten kaikki kasvaa ja kehittyy sekä muuttuu; käsittämään että kasvien, eläinten ja ihmisten maailmaantulolla, kehittämisellä ja muuttuvaisuudella on yhtäläiset lait. Lapsen kasvattajan luon-

Barbaarinen Kasvattaja.

nollisesti tulisi selvästi tietää kasvatettavansa ihmisen alkuperä, miten se on sinnyt, kehittynyt ja kehittyä edelleen samojen lakien alaisena kuin kasvit ja eläimetkin. (Suoranainen kasvatuslääksey vanhemmille tästä asiasta julkaistiin lokakuun Tie Vapauteen siv. 27. — (Toim.)

Ihmisille kelpaavien tapojen opetusohjeita voidaan saada hyviltä naapureiltakin, mutta syntyä, kasvamista ja kehitystä koskevat seikat opitaan tuntemaan vain niistä jotka syntyvät, kasvavat ja kehittyvät, kuten kasvit, eläimet ja ihmiset. Kasvikunnan ja eläinkunnan avulla autetaan lasta ymmärtämään sitä kehitystä, jonka hän lapsuutensa päivinä tarvitsee elämän kokonaisuuden käsittämiseksi. Isä ja äiti, jotka eivät tältä pohjalta pyri ymmärtämään lastansa, jota kasvattavat, eivät voi myöskään asettaa itseänsä lapsensa hen-

kisen tason mukaan kulkevaksi, että he jatkuvasti voisivat vaikuttaa lapseensa hyveiden lisääjinä.

Ihmisen Alkuperä Ja Elämänsä Loppu

Ihmisen synnystä ja maailman tulosta pitäisi jokaisen vanhemman pystyä antamaan lapsillensa oikeat tiedot. Ihmisten polveutuminen eläinkunnasta on jo siinä määrin tunnettu ja todistettu asia, että siitä ei ole epäilystä. Siitä huolimatta pidetään yllä käsitystä, että jumala on luonut ihmisen jolla on kuolematon sielu. Tämän käsityksen on tiede kokonaan hyljännyt ja osoittanut ihmisen olevan ainetta, joka on aineen lakien alainen; kokoontuu ja hajoaa, mutta ei lakkaa olemasta. Ihmisen sikiämisessä ja syntymisessä ei ole mitään ihmeitä eikä tämän prosessin oikealla tavalla lapselle selostaminen voi vähimmässäkään määrin lasta vahingoittaa. Pikemmin häntä vahingoittaa tämän seikan salaaminen ja valheilla hänen uteliaisuutensa tyydyttäminen. Samoin hänelle pitäisi selittää ruumiinsa rakennetta ja siinä tapahtuva kehitys ja muutokset eri ikävuosilla. Kuinka moni tyttö onkaan saanut itkeä tietämättömyytensä takia kun on saavuttanut määrätyn iän, jolloin hänelle ilmestyy äkkivarmatta tauteja, joista ei ollut vähintäkään tietoa mitä ovat ja mistä johtuvat?

Yksi yhteiskuntamme suurimpia rikoksia kuitenkin on tehty siinä, että ihmisiä ei ole opetettu vanhemmiksi, poikia isiksi ja tyttöjä äideiksi. Heille on opetettu kyllä monilla tavoin miten heidän tulisi olla kuuliaisimpia ja alamaisia vanhempien, mutta vanhempien velvollisuuksia lapsiansa kohtaan ei ole vähintäkään pyritty selostaa lapsille. Olisipa vanhempia opetettu yhtä paljon miten lapsia tulee kohdella kuin on lapsia opetettu vanhempiansa kunnioittamaan, niin suhteet varmasti olisivat kokonaan toiset kuin nykyään. Suuren suurta huolta pidetään siinä, että esim. kouluissa painetaan lasten päähän vanhempiensa kunnioitusta,

mutta sanallakaan ei mainita, että kun te tulette vanhemmiksi, niin kohdelkaa lapsianne sitten yhtä suurella kunnioituksella.

On ymmärrettävää miksi tätä ei ole kouluissa opetettu. Koulut ovat luokkalaitoksia luokkayhteiskunnassa, joissa pitää opettaa kapitalistiselle yksityisomistukselle perustuvaa ja sen mukaista oppia. Sen luokan eduille on sopivaa siis, että lapsille opetetaan vain kunnioitusta ja alistumista ensin vanhempiaan kohtaan ja sitten kaikkia isäntiä ja emäntiä kohtaan. Tämän opin läpituntemina voidaan heidät alistaa helpommin riistettäviksi ja estää oikeudenmukaisesta kapinoimisesta. Tästä johtuu, että ihmisiä opetetaan vain lapsiksi, mutta ei vanhemmiksi. Ei näinollen ole ihme, että suurin osa vanhemmista osoittaa kurjaa tietämättömyyttä vielä meidänkin päivinä. Jokainen ihminen tarvitsisi opetusta lapsuudessaan jo vanhemman tehtävistäkin ja lisäksi pitäisi vielä myöhemmin olla tilaisuus silloin tällöin käydä jonkinlaisilla kursseilla vanhemman tehtäviä opiaksensa.

Kurilla Kasvattaminen

Ruumiillinen kuritus lasten kasvatuksessa on ollut siksi yleistä, että suurin osa vanhemmista vielä meidän päivinä meidänkään ei jaksa ollenkaan käsitellä, miten lapsen kasvatusta lainkaan voisi olla mahdollista ilman, ettei hänelle joskus antaisi selkäsäunaa. Kuitenkin nykymaailmassa jo kasvatetaan lapsia ilman piiskoja. Mutta piekseminen on siitä huolimatta vielä yleistä ja hyväksyttyä ja tehdään sitä koulussa ja kotona. Eipä tästä raakalaisuudesta ole vielä meidän sivistyneen yhteiskuntamme lakikirjoihinkaan laadittu minkäänlaisia määrittelyä, kuinka paljon pienokaista saa piestä. Rangaistus seuraa vasta silloin jos isä tai äiti tai kasvattaja murhaa pienokaisen kurittamalla, kuten usein tapahtuu. Voimme olla varmat, että jos meillä olisi saatavissa tarkat tilastot niistä ruumiillisesti raajarikoista ja henkisesti vaivaisista ihmisistä, joita vuosittain tehdään kurilla kasvattamalla, olisivat ne hirvittäviä.

Työläisvanhempien pitäisi erikoisesti yrittää vapautua tästä raakalaismaaisesta kasvatuksesta mahdollisimman tyyten, ellei siitä aivan tyyten voitaisikaan luopua. On raakalaista menettelyä hakata pientä heikkoa lasta ja aivan tarpeetonta-kin se on. Ei se estä häntä vähimmässäkään määrässä tekemästä sellaista, jonka me häneltä kiellämme. Ja sitäpaitsi ei lapsi koskaan aio tehdä pahaa. Eihän pieni lapsi voi erottaa hyvää pahasta, kuten vanhemmat ihmiset nämä suhteelliset seikat määrittelevät. Tuskin lienee kahta täysi-ikäistä ihmistä, joilla olisi sama käsitys kaikesta hyvästä ja pahasta. Lapsi tämän lisäksi on kasvuaikanaan niin monella eri kehityskaudella, että hänen on kokonaan mahdotonta aina tietää ne määritelmät, mitä vanhemmat, joilla on kymmenien vuosien elämä takanaan, hänen eteensä asettelevat. Eikä lapsi näitä määritelmiä suinkaan lyömällä päähänsä saa ja kun hän kasvasaan oppii ne tietämään, niin häntä on turha sit-

Vähäiset kasvatusmahdollisuudet

ten enää piestä, ellei hän niitä kaikkia pidäkään noudattamisen arvoisina. Ainoastaan puutteellinen kasvatus vaatii täydennystä kurituksesta. Ja vanhemmat, jotka ovat tottuneet kurittamaan lapsiansa, tekevät sitä aivan suurella nautinnolla. Olosuhteiden synnyttämä kohtonhalu elää vielä ihmisissä niin lujassa, että sen lopullinen pois kitkeminen voi toteutua vasta sitten kun taloudellinen elämä on muutettu sellaiseksi, että ristiriitaiset edut häviävät ja niiden sijaan vakiintuvat yhteiset elämän edut.

Raskaan jokapäiväisen elämän rasittamaa tyyperää lajia olevan vanhemman olemus ikäänkuin nauttii siitä, kun hän joskus saa purkaa vihansa ja katkeruutensa pienokaisiaan pieksemällä. Hän on mielestensä jo kyllin kauan kärsinyt leikkivien lasten meluisaa elämää ja hänen kärsivällisyytensä loppuu, hän tarttuu ruoskaan ja iskee kuin peto, saaden hetkeksi rauhoitusta hermoilleen. Lapsukainen itkee nurkassa peloissaan ja sydän on haljeta katkeruudesta ja siitä kauhusta, joka hänen olemukseensa syöstiin aivan mitään pahaa aavistamattansa. Hän ei suinkaan tietänyt että teki mitään niin raskasta pahaa, että hänen hentoon ruumiiseensa olisi niin raakamaisesti pitänyt iskeä.

Tämänlainen lasten piekseminenkin on vain tapana ja puutteellisten olojen synnyttämä. Perustana tällä on se moraalinen oppi, että vanhemman oikeudella saa tehdä vaikka mitä ja että voittajalla on myös oikeus vaikka nyökeä voitettu. Mutta tylsä on se isä tai äiti, joka kohtelee omaa siittä-määnsä lasta kuin se olisi vihollinen, jonka hän väkevämpänä voi helposti voittaa.

Onko Lyönti Kasvatusta?

Lasten kasvatus oli muinoin mitä yksinkertaisin asia. Sillä ymmärrettiin — ja niin ymmärretään paljolta vieläkin — sitä kun lapsi pakotettiin ruoskan avulla tottelemaan kaikkea sitä mitä vanhemmilla oli hänen toteltavakseen mieleensä juolahtanut. Mutta nykyään jo alkavat asiat olla siten, että kasvatuksella ymmärretään toki muu-

takin kuin kuritusta. Jopa porvarillisissakin piireissä käsitetään tämä asia paremmin ja laajemmin, myönnettäen lapsen koko elämän olevan kasvatusa, eikä ainoastaan sen, mitä opettajat ja vanhemmat tekevät. Aletaan käsittää, että jos lapseen aiotaan hyvettä kyllä, on vaikutettava koko siihen ympäristöön, jossa hän elää ja toimii.

Tästä johtuen työläisvanhempien ensimmäinen tehtävä onkin että samalla kun kykynsä mukaan yrittää toimia ympäristönsä muuttamiseksi, pyrkii korjaamaan kodissansa löytyviä kasvatukselle epäedullisia seikkoja, joita jokaisen kodissa varmasti löytyy ja jotka yhtä varmasti voidaan korjata. Koti on paikka, jossa lapsi on aina tilaisuudessa näkemään miten hänen vanhempansa käyttäytyvät ja ei siis ole ollenkaan samantekevää, miten vanhemmat esiintyvät lastensa läsnäollessa. Lapsi oppii heidän käytöksestään paljon herkemmin kuin he oppivat toisten ihmisten käytöksistä. Jos otamme esim. sellaiset vanhemmat, jotka pitävät melua ja komentoa vähäpätöisemmistäkin asioista, opettavat he lapsensa menettelemään aivan samoin. Sopii panna merkille miten vanhempi poika kommentoi nuorempia leikkiläisiä aivan kuten on nähnyt isänsä komentavan äitiä ja muita perheen jäseniä. Vanhin tyttö tavallisesti saarnaa vähäpätöisistä asioista, kuten äitikin tapaa tehdä, jos hän on sitä lajia äiti. Tämänlaista matkimista havaitaan kaikissa asioissa, eikä siinä auta moite eikä rangaistuskaan.

Vanhemmat, joilla on tapana riidellä ja toraila keskenänsä aina kun toisiansa lähestyvät, totuttavat lapsensa tämän pitämään aivan välttämättömänä ja jokapäiväiseen elämään kuuluvana ilmiönä. Elleivät vanhemmat noudata säännöllistä järjestystä kotielämässään eivät sitä tee lapsetkaan. Sellaiset tavat kuin juopottelu lasten läsnäollessa ja juovuksissa esiintyminen totuttaa lapset vähitellen juopottelua pitämään tavallisiin elämäntapoihin kuuluvana. Samoin vaikuttaa kaikenlainen sikamainen elämä lapseen. Minkälainen on ympäristö, sellainen on lapsen siitä saama oppi.

SYNKKÄ SEINÄ

*Vilkase pellole akkunasta:
kiiltävi päivän kulta.*

*Voi sua aikuista orjalasta,
salvattu on se sulta.*

*Istut sä sellissä uuvuksissa,
eessä on synkkä seinä.*

*Ulkona auringon loistelmissa
nuokkuvi nätti heinä.*

*Heinikkoniityllä olla saapi
perho ja pieni kukka.*

*Sukkela sirkkakin laulahtaapi:
voi sua vankirukka.*

Kuritusshuonevanki.